

Врз основа на член 15 и член 26 од Законот за заштита на конкуренцијата (“Службен Весник на Република Македонија” бр. 04/05, 70/06 и 22/07) и член 205 од Законот за општата управна постапка (“Службен Весник на Република Македонија” бр. 38/05), постапувајќи по службена должност за утврдување на поседување и злоупотреба на доминантната позиција на пазарот од страна на АД Електростопанство на Македонија Скопје, Комисијата за заштита на конкуренцијата на седницата одржана на ден 07.09.2007 година, го донесе следното

РЕШЕНИЕ

1. Се утврдува дека АД Електростопанство на Македонија Скопје има доминантна позиција на пазарот за снабдување со електрична енергија на тарифни потрошувачи на мало и истата ја злоупотребува на начин што на тарифните потрошувачи на мало за месечната сметка за потрошена електрична енергија им пресметува и наплатува манипулативен трошок во фиксен износ од 6 денари, што согласно член 14 став (2) точка 1) од Законот за заштита на конкуренцијата е забрането.

2. Се забранува АД Електростопанство на Македонија Скопје за месечната сметка за потрошена електрична енергија на тарифните потрошувачи на мало да им пресметува и наплатува манипулативен трошок, по конечност на ова решение

3. Непостапувањето по точка 2 од ова решение, претставува прекршок согласно член 47 од Законот за заштита на конкуренцијата.

ОБРАЗЛОЖЕНИЕ

Комисијата за заштита на конкуренцијата по извршен увид во месечната сметка за електрична енергија на тарифните потрошувачи на електрична енергија на мало за месец Април 2007 година, утврди дека е можно постоење на злоупотреба на доминантната позиција на АД Електростопанство на Македонија Скопје (во понатамошниот текст: АД ЕСМ) на пазарот за снабдување со електрична енергија на тарифни потрошувачи на мало како резултат на пресметувањето и наплатувањето на манипулативен трошок во фиксен износ од 6 денари за месечната сметка за потрошена електрична енергија.

Имајќи во предвид дека согласно член 14 од Законот за заштита на конкуренцијата (“Службен весник на Република Македонија” бр. 04/05; 70/06 и 22/07) злоупотребата на доминантната позиција е забранета, а со цел утврдување на оправданоста на пресметувањето и наплатувањето на манипулативниот трошок, Комисијата за заштита на конкуренцијата со Допис бр. 07-242/1 од 18.05.2007 година, се обрати до Регулаторната комисија за енергетика со цел добивање на информација за постоењето на правен основ за пресметување и наплатување на манипулативен трошок. Комисијата за заштита на конкуренцијата со истиот допис побара и објаснување за тоа дали во одобрената цена за електрична енергија по

која се снабдуваат тарифните потрошувачи на електрична енергија е вкalkулиран манипулативен трошок.

Поаѓајќи од одговорот кон горнаведенитот допис како и од податоците прибавени по службена должност, Комисијата за заштита на конкуренцијата со Заклучок бр.07-242/3 од 28.05.2007 година, поведе постапка по службена должност против АД ЕСМ заради евентуалното постоење на злоупотреба на доминантната позиција на АД ЕСМ на пазарот за снабдување со електрична енергија на тарифни потрошувачи на мало.

Заради утврдување на целосна и правилна фактичка состојба Комисијата за заштита на конкуренцијата изврши увид во: Допис од Регулаторна комисија за енергетика бр. 08-809/25 од 23.05.2007 година; Допис од АД ЕСМ бр. 02-4412/2 од 13.06.2007 година; Упатство за спроведување на унифицирано работење на комерцијалните служби во дистрибутивните подружници на ЈП “Електростопанство на Македонија” - Скопје бр.11-3187/1 од 11.06.1999 година; преглед на приход остварен од наплата на манипулативен трошок за 2005, 2006 и Јануари-Април 2007 година; Решение на Уставен суд на РМ У.Бр.150/2000 од 17.01.2001 година, Одлука на Регулаторна комисија за енергетика бр. 02-316/1 од 27.02.2007 година за одобрување на регулиран максимален приход и цена за дејностите дистрибуција, управување со системот за дистрибуција и снабдување со електрична енергија, како и за просечната цена на електрична енергија по која АД “Електростопанство на Македонија” - Скопје ги снабдува тарифните потрошувачи на мало; Правилник за начин и услови за регулирање на цени за електрична енергија (“Службен весник на Република Македонија” бр. 95/04); Статут на АД ЕСМ од 07.04.2006 година, Допис од АД ЕСМ бр. 03-4412/3 од 16.07.2007 година.

Врз основа на совесна и грижлива оценка на секој доказ посебно и на сите заедно, како и врз основа на резултатот на целокупната постапка, утврдена е следната фактичка состојба:

- Релевантен пазар на производ и релевантен географски пазар

Комисијата за заштита на конкуренцијата како релевантен пазар на производ го утврди пазарот за снабдување со електрична енергија на тарифни потрошувачи на мало, а како релевантен географски пазар територијата на Република Македонија.

- Доминантна позиција

АД ЕСМ има доминантна позиција на погоре утврдениот релевантен пазар од причина што согласно член 42 од Законот за енергетика (“Службен весник на Република Македонија” бр.63/06 и 36/07) во Република Македонија може да се издаде *само една* лиценца за снабдување на електрична енергија на тарифни потрошувачи на мало. Следствено, АД ЕСМ како носител на единствената лиценца за вршење на енергетска дејност снабдување со електрична енергија на тарифни потрошувачи на мало (“Службен весник на Република Македонија” бр.104/05), има доминантната позиција на пазарот за снабдување на електрична енергија на тарифни потрошувачи на мало.

- Злоупотреба на доминантна позиција

Наплатата на манипулативниот трошок како посебна ставка во месечните сметки за потрошена електрична енергија е предвидена во Упатството за спроведување на унифицирано работење на комерцијалните служби во

дистрибутивните подружници на ЈП “Електростопанство на Македонија” - Скопје бр.11-3187/1 од 11.06.1999 година. Имено, согласно точка 32 од Упатството:

“Манипулативни трошоци во износ од 6 денари се наплатуваат за секоја сметка и фактура. Манипулативните трошоци се додаваат како посебна ставка во сметките и фактурите за потрошена електрична енергија.”

Имајќи во предвид дека манипулативен трошок претставува надомест за изготвување на сметки и фактури за потрошена електрична енергија од страна на АД ЕСМ, како и фактот што цената на електричната енергија по која АД ЕСМ ги снабдува тарифните потрошувачи на мало е регулирана од страна на Регулаторната комисија за енергетика, Комисијата за заштита на конкуренцијата со Допис бр. 07-242/1 од 18.05.2007 година побара информација од Регулаторната комисија за енергетика за тоа дали во одобрената цена за електрична енергија по која се снабдуваат тарифните потрошувачи на електрична енергија е вкalkулиран манипулативен трошок. Како одговорот кон овој допис, Регулаторната комисија за енергетика наведува дека Комисијата ја определува цената на kWh електрична енергија за снабдување на тарифни потрошувачи на мало согласно Законот за енергетика и Правилникот за начинот и услови за регулирање на цени за електрична енергија.

Така, согласно член 13 од Правилникот, регулираниот максимален приход ги покрива и трошоците на АД ЕСМ за отчитување, евидентирање и *фактурирање* на превземената електрична енергија, одржување и контролна на мерните уреди.

Следствено, со Одлуката на Регулаторната комисија за енергетика за одобрување на регулиран максимален приход и цена за дејностите дистрибуција, управување со системот за дистрибуција и снабдување со електрична енергија, како и за просечната цена на електричната енергија по која АД ЕСМ ги снабдува тарифните потрошувачи на мало (“Службен весник на Република Македонија” бр. 24/07), се опфатени сите трошоци за вршење на регулираните дејности, а соодветно на тоа и манипулативните трошоци.

Од ова произлегува дека и покрај тоа што трошокот на АД ЕСМ за изготвувањето на сметките и фактурите за потрошена електрична енергија е содржан во просечната цена на kWh електрична енергија за снабдување на тарифни потрошувачи на мало, АД ЕСМ тој трошок го наплаќа и во форма на манипулативен трошок како посебна ставка во секоја сметка и фактура за потрошена електрична енергија.

Поаѓајќи од тоа што АД ЕСМ од потрошувачите на електрична енергија два пати наплаќа за иста работа, и на тој начин го повредува член 14 од Законот за заштита на конкуренцијата, Комисијата за заштита на конкуренцијата во одлучувањето по предметната работа не може да ги земе во предвид наводите на АД ЕСМ дека Уставниот Суд веќе одлучувал за уставноста и законитоста на точка 32 од Упатството за спроведување на унифицирано работење на комерцијалните служби во дистрибутивните подружници на ЈП “Електростопанство на Македонија” - Скопје бр.11-3187/1 од 11.06.1999 година. Имено, додека предмет на постапката пред Уставниот суд беше природата на манипулативниот трошок односно оправданоста на неговата наплата во однос на Законот за облигациони односи, Комисијата за заштита на конкуренцијата наоѓа дека АД ЕСМ сторил повреда на Законот за заштита на конкуренцијата на начин што два пати наплаќа за

иста работа, притоа не навлегувајќи во оправданоста на наплатата на манипулативниот трошок како таков.

Имајќи ја предвид ваквата фактичка состојба, Комисијата за заштита на конкуренцијата одлучи како во диспозитивот на ова решение.

Упатство за правно средство: Против ова решение може да се поднесе тужба за поведување управен спор пред надлежен суд во рок од 30 дена од денот на неговото доставување.

**Претседател
Чедомир Краљевски**